

Švejkování

V našich zeměpisných šířkách je mnoho věcí „jakoby“. Často mají zásadní záležitosti „českou cestu“ řešení, když s mnohými věcmi nejdeme až „na dřeň“. Nové předpisy se odbývají mávnutím ruky, jakože se to nějak „udělá samo“. Naříkáme na špatné zákony, zhůvěřilé zákonodárce, atp., ale aspoň někdy je problém v normální lidské neochotě či přímo strachu před nepoznaným. Mnoho lidí nechce vědět nic o podstatě věcí, o souvislostech problémů, nýbrž uvěřit nabízenému zjednodušení a mít klid. Navíc běžná populace má očekávání, když ne nadprůměrná, tak taková normálně nároková. Je to ta pověstná národní nedospělost, spíše řečeno nevychovanost (Nabízí se otázka, kdo byli vychovatelé našeho národa?). Je to ono pověstné švejkování, které zde bylo vždy v nepříznivých dobách. Asi bylo nutné na přežití, ale jako národní všeobecný recept je to jed, který se navíc podává za státní peníze! Dneska švejkujeme, protože je zde vzor švejkování – u souseda, u kolegy, u známých. Přece nebudu nešvejkovat, když švejkuje každý. To by mě vlastně všichni přešvejkovali a já bych okrádal sebe a svou rodinu!

Nyní vážně. Je to celé o cti a výchově, také o sebevýchově. I o tom, že za takových podmínek je třeba nepočítat s tím, jak veřejné mínění něco zreguluje k dobrému, že se věci k lepšímu pohnou sami. Že je možné rozdávat dětem velké kapesné s vědomím jejich schopností zužitkovat darované finance účelně. Jsme v situaci, kdy národ nenastoupil do svého prvního zaměstnání, pouze byl na brigádě v kapitalismu. Vychovatel (se socialistickou lidskou tvář) nás drží více méně doma a z rodičovských příjmů nám přerozděluje ono kapesné. Kdo by nešvejkoval?

Je třeba chtít nebát se být dospělý a nebát se dospělost vyžadovat, u sebe i u druhých. Zatím se o zavádění „nepopulárních opatření“ v mnoha základních oblastech naší společnosti hovořilo vždy velmi opatrně, spíše jako o plánech, aby se lid nebouřil a vždy, když se k něčemu přikročilo, tak jen po kapkách. Všechny problémy, které teď máme, říkají jedním hlasem, že přechodné období míjí, pokud již neminulo před pár lety. A tato vláda před přiznáním této skutečnosti úspěšně utíká. Proč by neutíkala, proč by se někdy i neschovávala, když veřejné mínění to přímo chce.

Je to velká výzva pro příští pravicovou vládu „jít do toho“ a nebát se že nebude milována. Těžko radit, jak to udělat „možným z nemožného“. Jak to udělat při našem poměrném parlamentním systému, kdy bude třeba vzít do koalice jiné politické seskupení. A to bude jistě naladěno na jinou vlnovou délku. Při dnešních preferencích se nabízí jedno takové „klidné“ politické seskupení a to je přímo prototypem příštích možných a nemožných problémů v tomto směru. Může opakovat svou roli brzdy a čekatele na všechny provozní chyby. Čeká nás jiná varianta pravicového vládnutí? Kéž by!

Jisté je, že do nepopulárních opatření bude třeba jít hned, protože časový faktor hraje velkou roli. Máme již opakované zkušenosti, že volební období je velmi krátké. Přijít o tuto šanci by se nemuselo vyplatit celému národu, pak by nás nemuselo zachránit ani naše umění ve švejkování. Pohled na nejlevější parlamentní seskupení by měl být dostatečným varováním. To přece žije jen z chyb a pořád jen čeká. Vždyť je to jejich způsob švejkování.

Vladimír Svoboda, Nosislav, duben 2004